

Fauna wybranych grup owadów (*Insecta*) Puszczy Bukowej koło
Szczecina. 5. Sówkowate (*Lepidoptera, Noctuidae*)

Fauna of selected insect taxa (*Insecta*) of the Puszcza Bukowa forest near
Szczecin. 5. Noctuid moths (*Lepidoptera, Noctuidae*)

JANUSZ NOWACKI

Katedra Entomologii AR, ul. Dąbrowskiego 159, 60-594 Poznań

ABSTRACT. 204 noctuid species are recorded from the Puszcza Bukowa forest near Szczecin. Localities, period of appearance of imagines and abundance on a 5-grade scale are given for each species.

W minionym dziesięcioleciu nastąpił wzrost zainteresowania badaniami nad rozszedzeniem motyli w Polsce. Dotyczy to także sówkowatych, których rozszedlenie w naszym kraju poznane było dotychczas nierównomiernie (NOWACKI, 1990).

Pomorze Zachodnie należy do regionów, które w czasach historycznych były najintensywniej badane. Rozszedlenia motyli na tym obszarze dotyczy wiele drobnych opracowań, opublikowanych na początku XX wieku przez lepidopterologów niemieckich. Syntetycznego podsumowania całości tych danych, dokonali w pracy monograficznej URBAHN i URBAHN (1939). Wymieniają oni z terenu Pomorza Zachodniego leżące w obecnych granicach Polski 351 gatunków *Noctuidae*. Na terenie Szczecina sąsiadującego z terenem Puszczy Bukowej, w ostatnim stuleciu mieszkało i działało wielu lepidopterologów. Brak jest jednak syntetycznego opracowania sówkowatych omawianego terenu. Dotychczasowe informacje dotyczące sówkowatych terenu Puszczy Bukowej są fragmentaryczne i dotyczą pojedynczych gatunków, odławianych najczęściej w peryferycznych dzielnicach Szczecina na obrzeżu Puszczy: Klęskowo, Klucz, Zdroje czy Podjuchy (URBAHN, URBAHN, 1939).

W latach 1987–1991 przeprowadzono badania nad fauną sówkowatych występujących w ekosystemach Puszczy Bukowej. Stanowiły one część realizowanego szerszego zagadnienia, dotyczącego fauny wybranych grup owadów terenu Puszczy Bukowej (BUNALSKI i in., 1993).

Material i metody

Ogólna charakterystyka Puszczy Bukowej na terenie której prowadzono badania nad występującymi tam *Noctuidae*, przegląd stanowisk badawczych oraz stosowanych metod, omówione zostały w pracy BUNALSKIEGO i innych (1993).

Badania nad sówkowatymi prowadzono przy wykorzystaniu kilku różnych metod. Podstawową, którą zgromadzano najwięcej materiału badawczego o charakterze ilościowym, był odłów imagines motyli za pomocą samolówki świetlnej. Odłowy te prowadzono na czterech stanowiskach: leśniczówka „Binowo” (VV70), leśniczówka „Bukowo” (VV81), leśniczówka „Kołówko” (VV80) oraz gajówka „Radziszewko” (VV70). Materiał badawczy gromadzono od wczesnej wiosny do jesieni, uwzględniając w ten sposób okresy pojawu sówkowatych z wszystkich grup fenologicznych.

Obok wspomnianej wyżej metody, nieregularnie prowadzono także:

- odłowy imagines na światło lampy rtęciowej o mocy 160 W zasilanej z generatora prądotwórczego,
- odłowy na przynęty pokarmowe zarówno naturalne jak i sztuczne, głównie w okresie wiosny i jesieni,
- zbiór i hodowlę gąsienic i poczwerek głównie gatunków monofagicznych, żerujących na roślinach w zbiorowiskach z klasy *Phragmitetalia* oraz w koronach drzew przez otrząsanie.

Powyższymi metodami zgromadzono materiał badawczy w ilości 5995 odłowionych lub wyhodowanych osobników. Zastosowanie metod ilościowych umożliwiło dokonanie podziału wszystkich odłowionych gatunków na grupy ze względu na liczebność. Przyjęto pięciostopniową skalę:

1. gatunki pojawiające się sporadycznie: 1–4 osobników
2. gatunki pojawiające się pojedynczo: 5–19 osobników
3. gatunki pojawiające się nielicznie: 20–99 osobników
4. gatunki pojawiające się licznie: 100–499 osobników
5. gatunki pojawiające się masowo: powyżej – 500 osobników

Układ systematyczny i nazewnictwo w wykazie gatunków przyjęto za FIBIGER'em i HACKER'em (1991).

Wyniki

W wyniku przeprowadzonych na terenie Puszczy Bukowej badań, stwierdzono występowanie 204 gatunków *Noctuidae*. Stanowi to 42% wszystkich stwierdzonych dotychczas w Polsce przedstawicieli tej rodziny motyli. Wszystkie wykazane z terenu badań gatunki, bez względu na metodę, którą zostały pozyskane, przedstawiono w tabeli. W wykazie podano informacje dotyczące stanowisk odłowu, okresu pojawu imagines (cyfra rzymska oznacza miesiąc, a arabska w nawiasie dekadę) oraz liczebności.

Tab. Systematyczny wykaz sówkowatych (*Lepidoptera, Noctuidae*) stwierdzonych na terenie Puszczy Bukowej w latach 1987-1991.Systematic list of noctuid moths (*Lepidoptera, Noctuidae*) recorded from the Puszcza Bukowa forest in 1987-1991.

Gatunek Species	Stanowisko odłowu Locality				Licz- ność* Abun- dance*	Okres pojawu (miesiące i dekady) Period of appearance (months and decades)
	Bino- wo	Buko- wo	Ko- łówo	Radzi- szewko		
1	2	3	4	5	6	7
<i>Trisateles emortualis</i> (DEN. et SCHIFF.)		×			1	VII(1)
<i>Paracolax tristalis</i> (F.)		×			1	VII (3)
<i>Hermiona tarsipennalis</i> TREIT.				×	1	VI (2)-VII (2)
<i>H. tarsicrinialis</i> (KNOCH)		×		×	2	VI (1)-VII (1)
<i>H. grisealis</i> (DEN et SCHIFF.)	×	×	×		2	V (1)-VII (1) i VIII (3)
<i>Polypogon strigilata</i> (L.)		×			1	VI (3)
<i>Polypogon lunalis</i> (SCOP.)		×			1	VII (1)
<i>Rivula sericealis</i> (SCOP.)	×	×	×	×	4	V (1)-VI (2) i VII (1) -VIII (3)
<i>Colobochyla salicalis</i> (DEN. et SCHIFF.)		×	×		2	V (3)-VI (3)
<i>Hypena proboscidalis</i> (L.)	×	×		×	3	V (3)-VI (2) i VII (1)- -VIII (2)
<i>H. crassalis</i> (F.)				×	1	VI (3)
<i>Scoliopteryx libatrix</i> (L.)		×	×		1	VII (1) i IX (3)
<i>Catocala sponsa</i> (L.)				×	1	VIII (2)
<i>C. fraxini</i> (L.)	×		×		1	IX (1)
<i>C. nupta</i> (L.)	×		×		1	IX (2-3)
<i>C. fulminea</i> (SCOP.)			×		1	VIII (1)
<i>Lygephila pastinum</i> (TREIT.)			×		1	VII (1)
<i>Callistege mi</i> (CL.)			×		1	VI (1)
<i>Euclidia glyphica</i> (L.)			×		1	VI (1)
<i>Laspeyria flexula</i> (DEN. et SCHIFF.)			×		1	VII (1)
<i>Earias clorana</i> (L.)	×	×	×		2	V (3)- VI (2) i VII (1-3)
<i>Pseudoips fagana</i> (F.)	×	×	×		4	V (1) VII (3)
<i>Panthea coenobita</i> (ESP.)		×	×	×	3	V (1)- VI (3) i VII (1)- -VIII (3)
<i>Colocasia coryli</i> (L.)		×	×	×	3	V (1)-VI (3) I VII (1) - -VIII (3)
<i>Moma alpium</i> (OSBECK)		×			1	V (3)
<i>Acronicta psi</i> (L.)			×	×	1	V (1) i VII (2)-VIII (2)
<i>A. leporina</i> (L.)			×		1	VI (3) - VII (1)
<i>A. megacephala</i> (DEN. et SCHIFF.)		×	×		2	V (3) - VI (3) i VII (1) - - VIII (2)
<i>A. auricoma</i> (DEN. et SCHIFF.)			×		1	VII (1) - VIII (1)
<i>A. rumicis</i> (L.)	×	×	×		2	IV (3) - V (3) i VII (3) - - VIII (2)

1	2	3	4	5	6	7
<i>Craniophoraa ligustri</i> (DEN. et SCHIFF.)			x		1	VI (2)
<i>Simyra albovenosa</i> (GOEZE)	x				1	VI (1)
<i>Emmelia trabealis</i> (SCOP.)			x		1	VII (3)
<i>Prododeltote pygarga</i> (HUFN.)		x	x	x	3	V (3) - VII (2)
<i>Deltote deceptor</i> (SCOP.)		x	x	x	3	V (3) - VII (3)
<i>D. uncula</i> (CL.)	x		x		1	VI (2)
<i>D. bankiana</i> (F.)		x	x	x	3	VI (3) - VII (2)
<i>Pseudeustrotia candidula</i> (DEN. et SCHIFF.)			x		1	VII (3)
<i>Diachrysia chrysitis</i> (L.)	x	x	x	x	4	V (1) - VI (3) I VII (1) - IX (2)
<i>Macdunnoughia confusa</i> (STEP.)	x		x	x	2	VI (2) - VII (3) i VIII (2) - IX (3)
<i>Plusia festucae</i> (L.)		x	x		1	VI (3)
<i>Autographa gamma</i> (L.)	x	x	x	x	3	V (1) - VII (1) i VIII (1) - IX (3)
<i>A. pulchrina</i> (HAW.)	x	x	x		3	V (3) - VII (1)
<i>Abrostola triplasia</i> (L.)	x	x	x	x	2	VI (1) - VII (3)
<i>A. trigemina</i> (WERN.)		x	x	x	2	V (2) - VII (1)
<i>Cucullia fraudatrix</i> EV.	x	x			1	VII (1-2)
<i>C. umbratica</i> (L.)		x			1	VI (1)
<i>C. chamomillae</i> (DEN. et SCHIFF.)		x			1	V (2)
<i>Amphipyra pyramidea</i> (L.)			x		1	VIII (1)
<i>A. berbera</i> RUNGS			x		1	VIII (3)
<i>A. tragopoginis</i> (CL.)	x		x		2	VII (3) - VIII (3)
<i>Heliolithis viriplaca</i> (HUFN.)			x		1	VI (1)
<i>Pyrrhia umbra</i> (HUFN.)		x			1	VI (3) - VII (1)
<i>Elaphria venustula</i> (HBN.)		x	x	x	2	V (3) - VII (2)
<i>Panemeria tenebrata</i> (SCOP.)			x		1	V (3)
<i>Caradrina morpheus</i> (HUFN.)	x	x	x	x	3	VII (2-3)
<i>Paradrina selini</i> (BOISD.)			x		1	IX (1)
<i>P. clavipalpis</i> (SCOP.)	x				1	VIII (2)
<i>Hoplodrina octogenaria</i> (GOEZE)	x	x	x	x	3	VI (3) - VIII (1)
<i>H. blanda</i> (DEN. et SCHIFF.)		x			1	VIII (3)
<i>H. ambigua</i> (DEN. et SCHIFF.)	x	x	x	x	2	VI (2) - VIII (2)
<i>Dypterygia scabriuscula</i> (L.)		x	x	x	2	V (3) - VII (1)
<i>Rusina ferruginea</i> (ESP.)		x	x	x	3	V (3) - VII (3)
<i>Thalpophila matura</i> (HUFN.)				x	1	VIII (1)
<i>Trachea atriplicis</i> (L.)	x	x	x		2	VI (2) - VII (3)
<i>Euplexia lucipara</i> (L.)	x	x	x		3	V (3) - VII (2)
<i>Phlogophora meticolosa</i> (L.)	x			x	2	VI (1) I IX (1-3)
<i>Actinotia polyodon</i> (CL.)	x	x			2	V (1) - VI (2)
<i>Ipimorpha retusa</i> (L.)			x		1	VII (2)
<i>I. subtusa</i> (DEN. et SCHIFF.)			x		1	VII (2)
<i>Enargia paleacea</i> (ESP.)		x			1	VIII (1)
<i>Parastichtis ypsilon</i> (DEN. et SCHIFF.)		x			1	VI (2)
<i>Mesogona oxalina</i> (HBN.)			x		1	VIII (3)
<i>Cosmia pyralina</i> (DEN. et SCHIFF.)	x	x		x	2	VI (2) - VII (2)
<i>C. trapezina</i> (L.)		x	x		1	VII (2) - VIII (1)

1	2	3	4	5	6	7
<i>Xanthia togata</i> (ESP.)	×				1	IX (1-3)
<i>X. aurago</i> (DEN. et SCHIFF.)	×		×		3	IX (1) - X (2)
<i>X. icteritia</i> (HUFN.)	×		×		3	VIII (2) - X (2)
<i>Agrochola lychnidis</i> (DEN. et SCHIFF.)	×		×		2	IX (1-3)
<i>A. circellaris</i> (HUFN.)	×		×		3	IX (2) - X (2)
<i>A. macilenta</i> (HBN.)	×		×		3	IX (2) - X (2)
<i>A. helvola</i> (L.)	×		×		2	IX (3) - X (2)
<i>A. litura</i> (L.)	×				2	IX (1-3)
<i>Eupsilia transversa</i> (HUFN.)	×	×	×		3	III (2) - IV (2) i IX (1) - X (2)
<i>Conistra vaccinii</i> (L.)	×	×	×		4	III (2) - V (1) i IX (1) - X (2)
<i>C. rubiginosa</i> (SCOP.)			×		1	III (2-3)
<i>C. rubiginea</i> (DEN. et SCHIFF.)			×		1	III (3)
<i>Brachionycha sphinx</i> (HUFN.)				×	1	IX (1)
<i>Lithophane socia</i> (HUFN.)			×		1	IV (1)
<i>L. ornitopus</i> (HUFN.)				×	1	IV (1)
<i>L. furcifera</i> (HUFN.)			×		2	III (2) - IV (2)
<i>Xylena vetusta</i> (HBN.)			×		1	III (2)
<i>Allophytes oxyacanthae</i> (L.)			×		1	X (2)
<i>Blepharita satura</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×		2	VIII (2) - IX (2)
<i>Apamea monoglypha</i> (HUFN.)	×	×		×	2	VI (2) - VIII (1)
<i>A. lithoxylaea</i> (DEN. et SCHIFF.)			×		1	VII (1-3)
<i>A. sublustris</i> (ESP.)				×	1	VII (1)
<i>A. crenata</i> (HUFN.)	×	×			2	V (3) - VI (3)
<i>A. caracterea</i> (DEN. et SCHIFF.)		×	×		2	VI (2) - VII (2)
<i>A. lateritia</i> (HUFN.)			×		1	VI (3)
<i>A. remissa</i> (HBN.)		×	×		2	VI (3) - VII (1)
<i>A. unanimitis</i> (HBN.)	×	×			1	V (3) - VI (3)
<i>A. anceps</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×		3	V (3) - VIII (1)
<i>A. sordens</i> (HUFN.)	×	×	×		2	V (3) - VII (1)
<i>A. scolopacina</i> (ESP.)		×	×		2	VI (3) - VII (2)
<i>A. ophiogramma</i> (ESP.)	×		×	×	2	VI (2) - VIII (1)
<i>Oligia strigilis</i> (L.)	×	×	×	×	3	V (3) - VII (3)
<i>O. versicolor</i> (BORKH.)		×	×		1	VII (1)
<i>O. latruncula</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×	×	3	V (3) - VII (2)
<i>O. fasciuncula</i> (HAW.)	×	×	×	×	3	VI (1) - VIII (1)
<i>Mesoligia furuncula</i> (DEN. et SCHIFF.)			×		2	VIII (2)
<i>Mesapamea secalis</i> (L.)	×	×	×	×	3	VI (2) - VIII (3)
<i>M. didyma</i> (ESP.)	×	×	×		2	VI (2) - VIII (2)
<i>Luperina testacea</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×	×	3	VIII (2-3)
<i>Rhizedra lutosa</i> (HBN.)	×		×		2	IX (3)
<i>Amphipoe oculatea</i> (L.)		×	×		3	VII (1) - VIII (3)
<i>A. fucosa</i> (FR.)	×	×	×		3	VI (2) - VIII (2)
<i>Hydraecia micacea</i> (ESP.)	×	×	×	×	3	VI (2) - IX (3)
<i>Gortyna flavago</i> (DEN. et SCHIFF.)	×		×		1	VIII (3) - IX (3)

1	2	3	4	5	6	7
<i>Celaena haworthii</i> (CURT.)			×		1	VIII (3)
<i>C. leucostigma</i> (HBN.)	×		×		2	VII (3) - IX (3)
<i>Nonagria typhae</i> (THNBG.)			×		1	VIII (1)
<i>Phragmatiphila nexa</i> (HBN.)			×		1	IX (3)
<i>Archanaera geminipuncta</i> (HAW.)		×			1	VIII (1)
<i>A. dissoluta</i> (TREIT.)		×			1	VIII (1)
<i>Sedina buettneri</i> (HERING.)	×				1	IX (3)
<i>Chortodes minima</i> (HAW.)		×			1	VII (3)
<i>Ch. fluxa</i> (HBN.)	×	×	×	×	3	VI i VIII (2) - X (2)
<i>Ch. pygmina</i> (HAW.)	×		×		1	IX (1-2)
<i>Charanyca trigrammica</i> (HUFN.)		×	×	×	2	VI (2-3)
<i>Discestra trifolii</i> (HUFN.)	×	×	×	×	3	IV (3) - VI (2) i VII (1) - IX (3)
<i>Lacanobia w-latinum</i> (HUFN.)		×			2	V (3) - VI (2)
<i>L. splendens</i> (HBN.)			×		1	VI (2) - VII (1)
<i>L. oleracea</i> (L.)	×	×	×	×	3	VI (2) - VII (3)
<i>L. thalassina</i> (HUFN.)	×	×	×	×	3	V (1) - VII (1)
<i>L. contigua</i> (DEN. et SCHIFF.)		×	×		1	V (3) - VI (3)
<i>L. suasa</i> (DEN. et SCHIFF.)			×		1	VI (1)
<i>Hada nana</i> (HUFN.)		×	×		3	V (3) - VI (3)
<i>Hecatera bicolorata</i> (HUFN.)			×		1	VII (1)
<i>Hadena bicruris</i> (HUFN.)				×	1	VI (2) - VII (2)
<i>H. compta</i> (DEN. et SCHIFF.)			×		1	VI (2)
<i>H. rivularis</i> (F.)	×				1	VI (2)
<i>Sideridis albicolon</i> (HBN.)			×		1	VI (2)
<i>Heliophobus reticulata</i> (GOEZE)		×	×		1	VI (1-2)
<i>Melanchra persicariae</i> (L.)	×	×	×	×	3	VI (1) - VII (3)
<i>M. pisi</i> (L.)	×	×	×		2	V (3) - VII (1)
<i>Mamestra brassicae</i> (L.)	×	×	×		1	VII (1) - VIII (3)
<i>Polia bombycina</i> (HUFN.)		×	×		1	VI (2-3)
<i>P. nebulosa</i> (HUFN.)		×	×		2	VI (1) - VII (1)
<i>Leucania obsoleta</i> (HBN.)	×	×			1	VI (1) - VII (1)
<i>L. comma</i> (L.)	×	×	×		3	VI (1) - VII (2)
<i>Mythimna turca</i> (L.)	×	×	×		3	VI (1) - VII (2)
<i>M. conigera</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×	×	2	VI (2) - VIII (3)
<i>M. ferrago</i> (F.)	×	×	×	×	3	VI (2) - VIII (3)
<i>M. albipuncta</i> (DEN. et SCHIFF.)	×		×		2	VII (3) - VIII (3)
<i>M. pudorina</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×	×	2	VI (2) - VII (1)
<i>M. straminea</i> (TREIT.)		×	×		1	VI (3)
<i>M. impura</i> (HBN.)	×	×	×	×	3	VI (2) - VIII (1)
<i>M. pallens</i> (L.)	×	×	×	×	4	VI (1) - VII (1) i VII (3) - IX (2)
<i>M. l-album</i> (L.)			×		1	IX (1)
<i>Orthosia incerta</i> (HUFN.)	×	×	×		3	IV (1) - V (2)
<i>O. gothica</i> (L.)	×	×	×		4	IV (1) - V (3)
<i>O. cruda</i> (DEN. et SCHIFF.)	×		×		4	III (2) - V (1)
<i>O. populeti</i> (F.)			×		2	III (2) - V (1)
<i>O. cerasi</i> (F.)	×	×	×		4	III (2) - V (3)
<i>O. gracilis</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×		2	IV (1) - V (1)

1	2	3	4	5	6	7
<i>O. munda</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×		2	III (2) – IV (2)
<i>Panolis flammea</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×		2	IV (1) – V (3)
<i>Cerapteryx graminis</i> (L.)	×	×	×	×	3	VI (2) – VIII (3)
<i>Tholera cespitis</i> (DEN. et SCHIFF.)			×		1	VIII (3)
<i>T. decimalis</i> (PODA)	×		×	×	2	VIII (3) – IX (2)
<i>Pachetra sagittigera</i> (HUFN.)			×		1	VI (1)
<i>Axylia putris</i> (L.)	×	×	×	×	4	V (3) – VI (2) i VII (1) – VIII (1)
<i>Ochroleura plecta</i> (L.)	×	×	×	×	4	V (2) – VI (3) i VII (1) – VIII (3)
<i>Diarsia mendica</i> (F.)		×	×		2	VI (2–3)
<i>D. brunnea</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×	×	3	VI (2) – VII (3)
<i>D. rubi</i> (VIEWEG)	×	×	×	×	3	V (1) – VI (1) i VIII (3) – VIII (3)
<i>Noctua pronuba</i> (L.)	×	×	×	×	4	VI (1) – IX (3)
<i>N. orbona</i> (HUFN.)		×			1	VI (1)
<i>N. comes</i> (HBN.)	×	×	×	×	2	VII (1) – IX (1)
<i>N. fimbriata</i> (SCHREBER)	×		×		1	VII (2) – IX (1)
<i>N. janthina</i> (DEN. et SCHIFF.)	×		×		2	VII (3)
<i>Lycophotia porphyrea</i> (DEN. et SCHIFF.)				×	1	VII (2)
<i>Rhyacia simulans</i> (HUFN.)		×	×	×	2	VI (3) – VII (3)
<i>Eurois occulta</i> (L.)		×			1	V (2)
<i>Opigena polygona</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×		1	VII (1) – VIII (2)
<i>Graphiphora augur</i> (F.)		×			1	VI (3)
<i>Xestia c-nigrum</i> (L.)	×	×	×	×	5	V (1) – VI (2) i VII (2) – IX (3)
<i>X. triangulum</i> (HUFN.)		×	×	×	2	VI (3) – VII (2)
<i>X. baja</i> (DEN. et SCHIFF.)		×	×	×	2	VII (3) – VIII (2)
<i>X. rhomboidea</i> (ESP.)		×	×		2	VII (3) – VII (3)
<i>X. sexstrigata</i> (HAW.)	×	×	×	×	4	VIII (2) – IX (3)
<i>X. xanthographa</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×	×	4	VIII (2) – IX (3)
<i>Cerastis rubricosa</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×		2	IV (3) – V (1)
<i>C. leucographa</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×		3	IV (2) – V (1)
<i>Naenia typica</i> (L.)			×		1	VI (3)
<i>Anaplectoides prasina</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×		3	VI (2) – VII (3)
<i>Euxoa nigricans</i> (L.)	×				1	VII (3)
<i>E. tritici</i> (L.)				×	1	VIII (2)
<i>Agrotis ipsilon</i> (HUFN.)			×		1	VII (3) – X (2)
<i>A. exclamationis</i> (L.)	×	×	×	×	4	V (2) – VII (3)
<i>A. clavis</i> (HUFN.)	×			×	2	VI (1) – VII (2)
<i>A. segetum</i> (DEN. et SCHIFF.)	×	×	×	×	3	VI (1) i VIII (2) – X (2)
<i>A. vestigialis</i> (HUFN.)				×	1	VIII (3)

* 1 – sporadyczny (1–4), 2 – pojedynczy (5–19), 3 – nieliczny (20–99), 4 – liczny (100–499), 5 – masowy (powyżej 500).

* 1 – sporadic (1–4), 2 – individual (5–19, 3 – not numerous (20–99), 4 – numerous (100–499), 5 – mass (above 500).

Z przedstawionych w tabeli gatunków na krótki komentarz zasługują:

- *Polypogon lunalis* (SCOP.): Stwierdzony na stanowisku w „Bukowie” gdzie w pierwszej dekadzie lipca 1988 r. odłowiono 1 ex. Jest to gatunek o zasięgu eurosyberyjskim, występujący w środowiskach lasów liściastych i mieszanych. W Polsce uważany za rzadki, notowany jednak lokalnie na wielu stanowiskach. Z terenu badań wykazany wcześniej na stanowisku w Kluczu (URBAHN, URBAHN, 1939).
- *Celaena haworthii* (CURT.): Stwierdzony na stanowisku w „Kołówku” gdzie w trzeciej dekadzie sierpnia odłowiono 2 exx. Jest to gatunek borealny, o areale występowania przebiegającym od zachodniej Europy, jej północnymi regionami, aż po wschodnią Syberię. W Polsce stwierdzony na nielicznych stanowiskach: Grabowiec na Pomidziu, Kowanówko i Wielkopolski Park Narodowy, na terenie Ziemi Chełmińskiej, na Roztoczu, w Puszczy Augustowskiej (NOWACKI, RUDNY, 1992) oraz Puszczy Rominckiej (NOWACKI, 1992a). Na Pomorzu Zachodnim wykazany na wielu stanowiskach, między innymi ze Szczecina (URBAHN, URBAHN, 1939).
- *Phragmatiphila nexa* (HBN.): Stwierdzony na stanowisku w „Kołówku”, gdzie w trzeciej dekadzie września 1989 r. odłowiono 1 ex. Jest to gatunek o zasięgu eurosyberyjskim, znany w Polsce na nielicznych stanowiskach: Dolny Śląsk, okolice Poznania, Roztocze (NOWACKI, 1992), Puszcza Augustowska (NOWACKI, RUDNY, 1992) oraz Puszcza Romincka (NOWACKI, 1992a). Na Pomorzu Zachodnim wykazany wcześniej z wielu stanowisk, w tym także ze Szczecina (URBAHN, URBAHN, 1939).
- *Archanara dissoluta* (TREIT.): Stwierdzony na stanowisku w „Kołówku” gdzie w pierwszej dekadzie sierpnia 1989 r. odłowiono 1 ex. Jest to gatunek o zasięgu europejskim, występujący od basenu Morza Śródziemnego po środkową Anglię i Skandynawię. W Polsce obserwowany dawniej jako bardzo rzadki na nielicznych stanowiskach: Grabowiec, Ligota Tworkowa, Katowice, Koło oraz okolice Poznania (NOWACKI, 1989). W ostatnich latach obserwuje się wzrost liczebności tego gatunku, szczególnie na stanowiskach w północnej Polsce: Puszcza Romincka (NOWACKI, 1992a) i Puszcza Augustowska (NOWACKI, RUDNY, 1992). Na terenie Pomorza zachodniego znany wcześniej z kilku stanowisk w tym także z Klucza (URBAHN, URBAHN, 1939).
- *Noctua comes* HBN.: Stwierdzony na wszystkich czterech stanowiskach, w okresie od pierwszej dekady lipca do pierwszej dekady września. Ogółem w trakcie badań odłowiono 17 exx. Jest to gatunek atlantycko – śródziemnomorski, występujący zwartym zasięgiem w Europie zachodniej aż po Polskę. Dalej na wschód występuje wokół basenu Morza Bałtyckiego i na południu wokół Morza Śródziemnego. W Polsce występuje licznie na Pomorzu Zachodnim. Natomiast w głębi kraju jako rzadki na nielicznych stanowiskach, z wyraźną tendencją do zaniku w kierunku wschodnim (WĘGOREK, 1966).

– *Xestia sexstrigata* (HAW.) Stwierdzony na wszystkich stanowiskach odłowu, w okresie od drugiej dekady sierpnia do trzeciej dekady września. Ogółem w okresie badań odłowiono 156 exx. Jest to gatunek atlantycki, dla którego przez Polskę przebiega wschodnia granica zasięgu. Na podkreślenie zasługuje fakt tak liczego stwierdzenia omawianego gatunku na terenie Puszczy Bukowej. W głębi kraju, w kierunku południowo-wschodnim, następuje wyraźny zanik *X. sexstrigata*, gdzie jest on stwierdzony pojedynczo na nielicznych stanowiskach (WĘGOREK, 1966).

Podsumowując wyniki 5 – cioletnich badań należy stwierdzić, że liczba 204 gatunków wykazanych z terenu Puszczy Bukowej nie należy do największych. Wydaje się jednak, że może być ona zbliżona do stanu faktycznego, jeśli wziąć pod uwagę niewielką różnorodność środowisk występujących na terenie puszczy. Zdecydowanie dominują tam zbiorowiska leśne z panującymi zespołami *Melico-Fagetum*, *Mercuriali-Fagetum* oraz niewielkie płaty *Fago-Quercetum petraeae*. Charakteryzują się one wyjątkowo ubogim runem, ze względu na duże ocienienie dna lasu. W środowiskach takich doskonale rozwijają się gatunki troficznie związane z *Fagus silvatica* L. przykładowo: *P. fagana* odławiany na terenie puszczy bardzo licznie – 162 osobniki, *A. macilenta* – 90 osobników czy *X. aurago* – 66 osobników. Niewiele jest natomiast gatunków, występujących na innych roślinach tego zbiorowiska, przykładowo *O. versicolor* czy *X. sexstrigata*.

W Puszczy Bukowej niewiele jest natomiast zbiorowisk leśnych typu boru czy lasu mieszanego oraz fragmentów ekosystemów leśnych, okresowo pozbawionych drzewostanów, o naturalnym sposobie zarastania. Zdecydowana większość przedstawicieli rodziny *Noctuidae* to gatunki troficznie związane z roślinnością zielną i zamieszkujące środowiska otwarte. Z tej grupy, w większej ilości, jedynie gatunki eurotypowe mają możliwość znalezienia odpowiednich środowisk na badanym terenie, przykładowo: *D. chrysitis*, *R. ferruginea*, *M. persicariae*, *M. pallens*, *A. putris*, *N. pronuba* czy *X. c-nigrum*.

Zastanawiający jest brak lub występowanie w niewielkiej liczebności gatunków związanych ze zbiorowiskami dąbrów, mimo dość liczego występowania *Quercus* sp. w drzewostanach puszczy. Przypuszczać należy, że wynika to z niewłaściwej struktury gatunkowej tych zbiorowisk roślinnych, co uniemożliwia zasiedlenie ich przez te gatunki *Noctuidae*.

PIŚMIENNICTWO

- BUNALSKI M., BUCHHOLZ L., NOWACKI J., 1993: Fauna wybranych grup owadów (*Insecta*) Puszczy Bukowej koło Szczecina. 1. Teren badań i metody. W: Owady (*Insecta*) wybranych grup systematycznych Puszczy Bukowej koło Szczecina. Wiad. Entomol., 12: 71–79.
- FIBIGER M., HACKER H., 1991: Systematic list of the *Noctuidae* of Europe. Esperiana, 2: 1–109.

- NOWACKI J., 1989: Sówkowate (*Lepidoptera, Noctuidae*) Kotliny Kolskiej w dolinie środkowego biegu Warty. *Fragm. Faun.*, **32**: 415–444.
- NOWACKI J., 1990: Stan znajomości rozszedlenia sówkowatych (*Lepidoptera, Noctuidae*) w Polsce. *Wiad. Entomol.*, **9**: 53–59.
- NOWACKI J., 1992: Sówkowate (*Lepidoptera, Noctuidae*) Roztocza. *Fragm. Faun.*, **35**: 397–414.
- NOWACKI J., 1992a: Materiały do poznania sówkowatych (*Lepidoptera, Noctuidae*) Puszczy Rominckiej. *Wiad. Entomol.*, **11**: 113–119.
- NOWACKI J., RUDNY J., 1992: Sówkowate (*Lepidoptera, Noctuidae*) Puszczy Augustowskiej. *Wiad. Entomol.*, **11**: 37–57.
- URBAHN E., URBAHN H., 1939: Die Schmetterlinge Pommerns mit einem vergleichenden überblick über den Ostseeraum. *Stett. Ent. Ztg.*, **100**: 185–826.
- WĘGOREK W., 1966: Rolnice (*Agrotinae*) krajobrazu rolniczego Polski. *Prace Naukowe IOR*, **8**: 5–69.